

Oponentní posudek bakalářské práce

Autor: **Lea Ministrová**

Název práce: **Římský vojenský kůň: Všední život mimo bojiště**

1. Cíl práce a jeho naplnění

Cílem práce bylo popsat život římských vojenských koní a péči o ně, a to na základě porovnání dostupných primárních i sekundárních pramenů s moderními poznatky o chovu koní. Tento cíl autorka naplnila.

2. Obsahová stránka a metoda

Autorka se ve čtyřech přehledně členěných kapitolách (Původ římského koně, Výběr koně pro vojenskou službu, Péče o vojenského koně, Kůň jako živá součást římské armády) pokusila shrnout, co lze o životě římských vojenských koní říci s jistotou a co lze pouze předpokládat, a to na základě studia primárních římských a řeckých pramenů a jejich srovnání s moderními poznatky o chovu koní, přičemž se opírala o sekundární literaturu zabývající se nejen osudem koní v antických armádách, ale také obecně chovem koní. V závěru chybí právě toto jednoznačné shrnutí – co o římských koních v armádě víme s jistotou, co předpokládáme, co zůstává tajemstvím.

Na mnoha místech je čtenář nejistý, zda čte názory samotné autorky, nebo autora sekundární literatury. Např. přímo v úvodu v pozn. 1 autorka uvádí: „Z publikace *The Horse in the Ancient World...* vycházím v celému (sic) úvodu“, v textu úvodu je pak ovšem použito mnoho formulací jako „v úspěšnosti armády se nepochybně odrážela...“, „nabízí se myšlenka..“, „nelze nic jiného než předpokládat...“, a čtenář nemá možnost rozpoznat pochyby a nejistoty autorky předkládané práce od pochyb a nejistot Carolyn Willekes, autorky zmiňované publikace (jejíž jméno si navíc musí čtenář najít v souhrnu použité literatury, neboť v poznámce není uvedeno jednoznačně). Podobně nejasně oddělené názory, znalosti a zjištění autorky práce a autorů sekundární literatury se vyskytují i na mnoha dalších místech textu, místy je i matoucí, které závěry autorka pouze vyvozuje na základě předpokládané podobnosti péče o koně v antickém Řecku, tj. popisované v řeckých pramenech, a které jsou „jisté“, tedy přejaté přímo z římských pramenů. Pokud autora zmíní, že „dle antických autorů“ musel kůň splňovat určitá kritéria, bylo by dobré uvést, jaké prameny má na mysli (str. 13). Zcela matoucí je pak věta „John Murray ve svém díle zmiňuje...“ s bibliografickým odkazem na „Smith (1851, str. 1024–1030)“.

V úvodu autorka vysvětluje, proč v případě řeckých autorů používá a cituje přímo překlady, což je legitimní, římské autory cituje v originále s odvoláním na svou znalost latiny, ale překlady k nim nepřipojuje ani vlastní ani přejaté. Překlady by přitom bylo vhodné připojit nejen pro čtenáře, kteří latinu neznají, ale i pro ty, kteří latině rozumějí, ale nerozumějí chovu koní, tudíž mohou text interpretovat nesprávně. Na jednom místě se pak autorka odvolává na řecké slovo použité v textu, který cituje pouze v překladu – bylo vhodné toto slovo vyznačit i přímo v úryvku (str. 26, παραδόξος).

Velmi výraznou slabinou práce je **jazyková stránka**. Ve snaze o korektní, „objektivní“ jazyk používá autorka zbytečně kostrbaté pasivní obraty, přitom na str. 18 přechází v celém odstavci do první osoby („Nejpravděpodobnější se mi jeví...“, „Nepodařilo se mi získat...“), což v jinak odosobněném textu působí velmi rušivě. Na mnoha místech používá autorka neobratné formulace: „Mezi samotnou bitvou a momentem... se nachází nevyřčená informace...“ (str. 6), „Chod je popisován tak...“ (str. 10), „... je nutné probádat téma v dostatečné hloubce“ (str. 13), „Pro tuto skutečnost vidím dvě možné příčiny“ (str. 15), „Zajímavou myšlenkou je tato část“ (str. 32), „Konzultací zpráv... lze zjistit zajímavý poznatek“ (str. 6), a mnoho dalších. Častým problémem je nepříliš elegantní slovosled: „Protože poslušnost a výkonnost koní nebylo možné, na rozdíl od vojáků, udržovat pomocí slibů...“ (str. 6) či zcela nepochopitelné obraty: „Písemné zprávy týkající se tématu této bakalářské práce jsem shromažďovala převážně na základě existující sekundární literatury, která se však často netýká přímo tématu.“ (str. 7). Autorka rovněž používá nesprávně instrumentál pro trvalou vlastnost: „Hřebcem je kůň...“ (pozn. 42), „Výběr koní nebyl jednoduchým procesem...“ (str. 13), „...je řeka Borysthenés dnešním Dněprem“ (str. 37), a používá dokonavé tvary tam, kde se mluví o habituálním ději: „V díle Flavia Iosepha se objevuje vypuštění koní na pastvu...“ (str. 27). Autorka by také mohla výrazně zvýšit kohezi textu vhodnými propojovacími partikulemi (tak, tedy, však), např. „...počet jeho jedinců není vysoký. Dnes se toto plemeno **tedy** (vložit MV) považuje za vzácné.“ (str. 10). Z jednotlivostí mě zarazilo použití slova „osud“ jako eufemismus (?) pro „konec života/kariéry“ vojenského koně (kap. 4.3). Vstřícné vůči čtenáři by bylo vysvětlit odborné termíny, a to jak římské, např. *duplicarius*, *sesquiplarius* (str. 23), tak z oboru chovatelství koní, např. „pohyb byl ladný, nepatrný a rychlý“ (str. 11). Věty by v odborném textu mohly být delší, lépe propojené do souvětí (viz např. odd. 1.2.3 Asturco) – syntaktická nesourodost je možná zapříčiněna přepisem informací ze sekundární literatury.

3. Formální náležitosti a úprava

Délka práce je přiměřená bakalářské práci i zvolenému tématu. Po formální stránce je práce na slušné úrovni, práce je vhodně (někdy možná až příliš podrobně) členěna, nadpisy přehledně číslovány (u některých nadpisů bych ale zvážila vhodnou formulaci, např. u nadpisu 2.3.5 „Závěr problematiky“, v němž je pouhé shrnutí podkapitoly o pohlaví koní), vnitřní odkazy jsou funkční (opět možná až příliš

časté a podrobné). V práci téměř nejsou ortografické chyby (výjimkou jsou názvy plemen koní psané s velkým písmenem, což ukazuje na přímý přepis z anglické sekundární literatury) ani překlepy (s výjimkou města Ekbatany v práci uvedené jako „Ektabana“), k formální dokonalosti by potřebovaly doladit poznámky pod čarou (např. v pozn. 52, 54, 55 chybí mezera za „str.“, v pozn. 52 je i chyba v číslování, v pozn. 20 chybí čárka, za pozn. 20 a 27 přebývá prázdný řádek apod.) a přepis antických jmen (např. „Julius Caesar“ X „Iulius Caesar“ X „Gaius Iulius Hyginus“). Seznam použité literatury je zpracován kvalitně, pouze na několika místech jsou nekonzistentně použita nebo chybějí interpunkční znaménka, v jednom případě chybí stránkování (Davies). Označení poznámek pod čarou v textu je vesměs v pořádku, na několika místech je v kurzívě, na jednom je značka odsazena na dalším řádku (pozn. 10). V seznamu literatury jsou rozděleny primární prameny od sekundárních, což je ke čtenáři vstřícné.

4. Připomínky a otázky

- Jaká je souvislost mezi pojmy „typ koně“, *Equus caballus* a „římský kůň“?
- Nepomohla by k zodpovězení některých otázek grafická znázornění koní z římské doby, např. sochy, mozaiky, ale zejména reliéfy na sloupech (např. Trajánově), obloucích a sarkofázích?
- Pokud lze některé otázky zodpovědět srovnáním s řeckým antickým prostředím, a jiné srovnáním s moderními poznatky o chovu koní, nepomohly by také zmínky o koních v armádách středověkých?

5. Závěr

Bakalářská práce Ley Ministrové splňuje formální i intelektuální nároky na bakalářskou práci. Proto ji doporučuji k obhajobě, a po pečlivém zvážení její odborné i jazykové a formální úrovně navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

28. 8. 2024

Martina Vaníková